



JULI 2007 | NUMMER 4

Bezoek onze
website:
www.seor.nl

Evaluatie van het actief arbeidsmarktbeleid	1
Succesvolle allochtonen in de schijnwerper	1
Marktprikkels bij toewijzing opleidingsplaatsen medische specialisten	2
Werk, kennis en innovatie	2
Evaluatie afdrachtvermindering Onderwijs van de WVA	3
Evaluatie van projecten ter verbetering van de kwaliteit van bestuur en beleid	3
Bodem	4
Publicaties en boekbijdragen / Congresbijdragen / Evenementen	4

EVALUATIE VAN HET ACTIEF ARBEIDSMARKTBELEID



► Het internationale evaluatieonderzoek wijst uit dat deelname van werklozen aan reïntegratiemaatregelen gemiddeld genomen slechts een gering effect heeft op hun baankansen. Is dit type beleid dan wel de moeite waard en is het niet beter de middelen die eraan worden besteed een andere bestemming te geven?

Het probleem hiermee is dat er geen evidente alternatieven zijn voor dergelijke maatregelen. Inmiddels is duidelijk dat disciplinerende maatregelen (de plicht om in ruil voor een uitkering te werken, sancties op inactief zoekgedrag, e.d.) weliswaar een zeker reducerend effect op het aantal uitkeringsgerechtigden hebben, maar geen zins het werkloosheidsprobleem oplossen.

Uit het internationale evaluatieonderzoek komt ook naar voren dat de variatie in de gevonden effecten vrij groot is, waarbij soms ook sterk positieve effecten worden gevonden. Dit kan te maken met verschillen in data en meetmethoden, maar het kan ook wijzen op een invloed van het design van maatregelen en de wijze waarop maatregelen worden uitgevoerd. In het laatste geval zou verbetering van de effectiviteit mogelijk zijn door design en uitvoering van maatregelen te optimaliseren.

In het recent verschenen boek 'The evaluation of active labour market policies: new measures, public private cooperation and benchmarking' onder redactie van ondergetekende worden verschillende mogelijkheden tegen het licht gehouden om de effectiviteit van het actief arbeidsmarktbeleid te vergroten. Aan de orde komen nieuwe maatregelen, een andere mix van bestaande maatregelen, maatregelen voor groepen die tot dusver betrekkelijk weinig prioriteit hebben gekregen in het beleid en verbetering van de effectiviteit door benchmarking van uitvoerende instanties. Op grond van de bevindingen zijn wij geneigd de meeste waarde te hechten aan verbetering van het instrumentarium (waaronder nadrukkelijk ook disciplinerende maatregelen worden begrepen), andere prioriteiten binnen het instrumentarium en benchmarking. Maar het ei van Columbus is zeker nog niet gevonden. Wat vooral ontbreekt is de verbinding met de sociale, psychische en sociale problematiek van vooral bijstandsgerechtigden. Wat is de rol van deze 'zachte' factoren in het gedrag van uitkeringsgerechtigden en hoe kunnen deze factoren beïnvloed worden? We verwachten dat daarvoor in de komende jaren (weer) meer aandacht zal komen.

gen zijn wij geneigd de meeste waarde te hechten aan verbetering van het instrumentarium (waaronder nadrukkelijk ook disciplinerende maatregelen worden begrepen), andere prioriteiten binnen het instrumentarium en benchmarking. Maar het ei van Columbus is zeker nog niet gevonden. Wat vooral ontbreekt is de verbinding met de sociale, psychische en sociale problematiek van vooral bijstandsgerechtigden. Wat is de rol van deze 'zachte' factoren in het gedrag van uitkeringsgerechtigden en hoe kunnen deze factoren beïnvloed worden? We verwachten dat daarvoor in de komende jaren (weer) meer aandacht zal komen.

Jaap de Koning

Succesvolle allochtonen in de schijnwerper

ALLOCHTONEN WORDEN MEESTAL NIET GEASSOCIEERD MET SUCCES OP DE ARBEIDSMARKT. IN DE MEESTE STUDIES LIGT DE NADRUK OP DE PROBLEMEN DIE ALLOCHTONEN HEBBEN MET HET VINDEN EN BEHOUDEN VAN WERK EN OP DE GERINGE DOORSTROMING VAN ALLOCHTONEN NAAR HOGERE FUNCTIES.

Allochtonen hebben inderdaad een achterstand op de arbeidsmarkt ten opzichte van autochtonen. Deze achterstand is de afgelopen tien jaar iets afgenomen, maar is altijd nog duidelijk aanwezig. Dit neemt niet weg dat bijna de helft van de allochtone potentiële beroepsbevolking een baan heeft en dat de overgrote meerderheid hiervan een vast dienstverband heeft. Een aanzienlijk deel hiervan heeft een functie op middelbaar of hoger niveau en een redelijk tot hoog inkomen. Vele allochtonen zijn derhalve als succesvol op de arbeidsmarkt te beschouwen. In het onderzoek dat SEOR heeft gedaan naar de positie van allochtonen op de arbeidsmarkt gaat de aandacht nu eens primair uit naar deze succesvolle allochtonen. Wat is doorslaggevend geweest voor hun succes?

Het onderzoek is vooral gebaseerd op diepte-interviews met een honderdtal succesvolle allochtonen en een vijftiental organisaties waar succesvolle allochtonen werkzaam zijn of die zich inzetten voor verbetering van de maatschappelijke positie van allochtonen. Daarnaast zijn statistische analyses uitgevoerd op het zogenoemde SPVA-datbestand, waarbij is nagegaan welke factoren succes op de arbeidsmarkt kunnen verklaren.

Het onderwijsniveau bepaalt in sterke mate succes. Vooral in Nederland behaalde diplo-

ma's tellen op de arbeidsmarkt. Ook in het buitenland behaalde diploma's hebben een positief effect op de arbeidsmarktpositie, maar minder sterk. De ouders hebben grote invloed op het slagen van kinderen in het onderwijs. Het onderwijsniveau van de ouders speelt daarbij een rol, maar is niet allesbepalend: ook van laag opgeleide ouders kan een motiverende invloed uitgaan. Scholen halen minder uit allochtone kinderen dan wat erin zit. Hun talent wordt nogal eens onderschat.

Behalve opleiding ('menselijk kapitaal') spelen factoren een rol die onder de noemers psychologisch, sociaal en cultureel kapitaal zijn te vatten. Dit betreft individuele eigenschappen als doorzettingsvermogen, inzet en discipline. Verder zijn sociale vaardigheden en communicatief vermogen van belang. Goede beheersing van het Nederlands is daarbij (ook in de ogen van de succesvolle allochtonen) een vereiste. Een zekere aanpassing aan de Nederlandse gewoonten en gebruiken is ook noodzakelijk om succesvol te kunnen zijn op de arbeidsmarkt. Dit is voor succesvolle allochtonen tegelijk ook de belangrijkste keerzijde van het succes: men heeft het gevoel een deel van de eigen identiteit te moeten inleveren.

Lees verder op pagina 2 ►



MARKTPRIKKELS BIJ TOEWIJZING OPLEIDINGPLAATSEN MEDISCH SPECIALISTEN

► Voor de toegankelijkheid, betaalbaarheid en kwaliteit van gezondheidszorg is de aanwezigheid van voldoende goed opgeleide zorgverleners noodzakelijk. Traditioneel werden de opleidingen van medisch specialisten betaald via de ziekenhuisbudgetten. In het nieuwe zorgstelsel wordt de ziekenhuisbudgettering echter geleidelijk vervangen door een systeem met marktconforme prijzen. Het gevaar bestaat dat prijsconcurrentie tussen ziekenhuizen ertoe zal leiden dat zij te weinig investeren in nieuwe opleidingsplaatsen. Om onderinvesteringen te voorkomen, worden zorgopleidingen van instellingsoverstijgend algemeen belang sinds 1 januari 2007 daarom via een afzonderlijk opleidingsfonds bekostigd. Dit jaar is hiermee een bedrag van 7637 miljoen gemoeid, waarvan het overgrote deel bestemd is voor de medisch specialistische vervolgoedingen. In opdracht van het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) heeft ECRi een visievormend onderzoeksrapport geschreven over de mogelijkheden van marktprikkels in het opleidingsfonds.

De belangrijkste conclusie van het ECRi-onderzoek luidt dat het aanbesteden van opleidingsplaatsen vanuit het oogpunt van de publieke belangen voorsnóg niet verantwoord is. De opleidingskwaliteit is namelijk (nog) niet contracteerbaar, omdat adequate kwaliteitsindicatoren ontbreken. Op basis van de bevindingen heeft ECRi het ministerie van VWS dan ook geadviseerd om op korte termijn te kiezen voor het introduceren van concurrentie om de markt via een prestatieafhankelijke allocatie van nieuwe opleidingsplaatsen. Begin februari 2007 heeft minister Hoogervorst het ECRi-rapport vergezeld van de daarop gebaseerde kabinetsvisie naar de Tweede Kamer gestuurd: “[Er] dient een vervolg te worden gegeven aan het ECRi-rapport. Ik ben blij met de heldere analyse van het rapport van ECRi. Het rapport van ECRi laat zien dat er nog vele verbeteringen mogelijk en noodzakelijk zijn om goed en doelmatig opleiden te bevorderen.”

Contactpersoon: Marco Varkevisser

Succesvolle allochtonen in de schijnwerper (vervolg van de voorpagina)

Opleiding, individuele eigenschappen en factoren in de directe omgeving zijn het belangrijkste voor succes. Werkgevers kunnen ook een steentje bijdragen door allochtonen kansen op instroom en doorstroom te bieden en scholing mogelijk te maken. Voor zover



werkgevers een rol hebben gespeeld in de loopbaan van de succesvolle allochtonen is deze meestal positief. De overheid heeft in de ogen van de succesvolle allochtonen nauwelijks of geen rol gespeeld. Een deel van de respondenten is zelfs van mening dat de overheid in de afgelopen periode heeft bijgedragen tot negatieve beeldvorming over allochtonen in het algemeen, waaronder ook de vele gemotiveerde en succesvolle allochtonen te lijden hebben. Overigens bestaat onder de geïnterviewde succesvolle allochtonen

geen eensluidende mening over wat precies de rol van werkgevers en overheid zou moeten zijn. Een deel is tegenstander van een al te actieve rol, omdat dit de indruk zou kunnen wekken dat allochtonen het op eigen kracht niet kunnen en onvoldoende kwaliteit hebben. Maar bijvoorbeeld in bedrijven met veel allochtone werknemers op de werkvloer en een lage vertegenwoordiging van allochtonen op leidinggevend niveau lijkt het toch voor de hand te liggen dat de bedrijven hieraan iets proberen te doen. Verder is in elk geval op twee punten de overheid een cruciale actor, namelijk bij bestrijding van discriminatie door werkgevers en door te bevorderen dat in het onderwijs allochtontalent beter herkend en begeleid wordt. Omdat de rol van de ouders vaak doorslaggevend is, zullen overheid en scholen vooral ook moeten proberen de betrokkenheid van de ouders te vergroten. Daarbij gaat het niet alleen om stimulering van schoolprestaties maar ook het bijbrengen van een zekere flexibiliteit op sociaal en cultureel gebied.

Rapport: José Gravesteijn, Jaap de Koning, Vera van den Maagdenberg en Kees Zandvliet, Balanceren tussen twee culturen: een onderzoek naar succesvolle allochtonen op de arbeidsmarkt, Uitgave: Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid.

Contactpersoon: José Gravesteijn

Werk, kennis en innovatie

► Greenpeace heeft een energien-scenario ontwikkeld waarbij tussen nu en 2050 de emissie van broeikasgassen met bijna 80% daalt (ten opzichte van 1990) door een aanzienlijke verbetering van de energie-efficiëntie en veel meer gebruik van duurzame vormen van energieopwekking. De effecten op de werkgelegenheid van dit scenario zijn op basis van een analyse van de beschikbare literatuur in dit onderzoek in kaart gebracht. De hoofdconclusies van het onderzoek luiden als volgt:

- Directe effecten in termen van minder werkgelegenheid door dalende energievraag en meer werkgelegenheid door substitutie naar biomassa en wind zijn te verwachten, maar zijn vermoedelijk zeer beperkt van omvang.
- Een groter direct effect is te verwachten bij de implementatie van energie-efficiëntere technologie. Dit effect zal met name in de

bouw geconcentreerd zijn.

- Indirecte effecten op de werkgelegenheid als gevolg van een verandering van de kosten van energie kunnen potentieel een veel grotere impact hebben dan de directe effecten.
- Er kunnen extra effecten ontstaan als door technologische ontwikkeling de Nederlandse industrie een voorsprong krijgt.

- Een deel van de effecten is geconcentreerd op laag geschoolde arbeid.

Op grond van deze analyse mag verwacht worden dat de kans klein is dat het totaaleffect op de werkgelegenheid van het Greenpeace-scenario negatief is. Algemeen evenwichtsstudies laten juist zien dat over het algemeen een positief werkgelegenheidseffect verwacht mag worden. Dan is wel van belang dat het beleid ten aanzien van belastingen en subsidies op energie en arbeid goed wordt vormgegeven.

Contactpersoon: Elbert Dijkgraaf

Evaluatie Afdrachtvermindering Onderwijs van de WVA

IN OPDRACHT VAN HET MINISTERIE VAN ONDERWIJS, CULTUUR EN WETENSCHAP HEEFT SEOR EEN EVALUATIEONDERZOEK UITGEVOERD NAAR DE AFDRACHTVERMINDERING ONDERWIJS VAN DE WVA.

Deze wettelijke regeling houdt in dat bedrijven die jongeren een praktijkplaats aanbieden in het kader van een duale opleiding daarvoor een financiële tegemoetkoming krijgen in de vorm van een fiscale aftrek in de loonbelasting en premies volksverzekeringen. Deze aftrek is maximaal 2500 euro per jaar per leerwerkplek. Doel van deze tegemoetkoming is bedrijven te stimuleren om jongeren een dergelijke leerwerkplek aan te bieden.

In 2004 ging het in totaal om ruim 160.000 deelnemers aan duale leerroutes. Niet in al deze gevallen voldoen de leerwerkplekken aan de voorwaarden voor de afdrachtvermindering. Waarschijnlijk wordt in ongeveer de helft van de gevallen de WVA toegepast. Hiermee was in 2004 ongeveer 200 miljoen euro aan fiscale aftrek gemoeid. Bij ongeveer 10 procent van de deelnemers was de WVA wel van toepassing maar werd deze niet benut. Duale leertrajecten komen vooral voor in het mbo.

Op grond van een enquête onder bedrijven die wel en bedrijven die geen gebruik maken van de WVA blijkt dat meer dan de helft van de bedrijven zonder leerwerkplekken de WVA niet kent. Informatiegebrek speelt vooral een rol in het hbo dat in tegenstelling tot het mbo voor duale leervormen geen ontwikkelde infrastructuur heeft met bijvoorbeeld kenniscentra die een intermediaire en voorlichtende rol vervullen.

Op grond van de enquête en van economische analyses lijkt de effectiviteit van de WVA beperkt. Slechts een beperkt percentage van de bedrijven die gebruik maken van de WVA zou zonder de WVA geen of minder leerwerkplekken aanbieden. Ook kwalitatieve effecten zoals vergroting van algemene (ook bij andere bedrijven toepasbare) elementen in de opleiding wordt door slechts een minderheid van de bedrijven genoemd. Verder wordt in het veld de symbolische waarde van een dergelijke subsidie benadrukt, waarmee de overheid uitdrukt dat bedrijven niet alleen opdraaien voor de opleidingskosten. De uitvoering van de WVA is doelmatig te

noemen. Het is eenvoudige maatregel die weinig administratieve rompslomp oplevert voor bedrijven. Het wegnemen van enkele specifieke knelpunten zoals het feit dat bij eenmansbedrijven en samenwerkingsverbanden thans de volledige aftrek niet altijd van toepassing is, zou nog een additioneel effect kunnen opleveren.

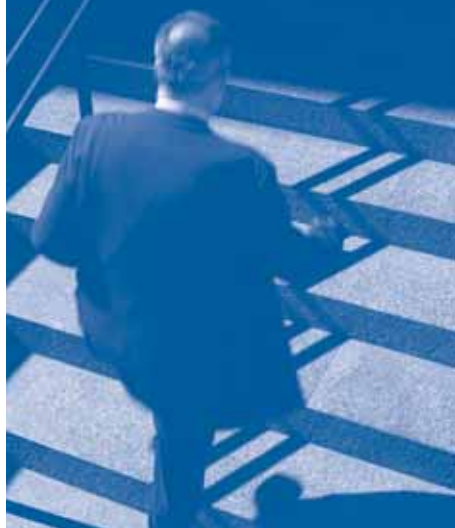
Gezien de beperkte effectiviteit van de WVA zou men zich de vraag kunnen stellen of het

geld niet beter op een andere manier besteed zou kunnen worden. Als men ervan uitgaat dat het geld ten goede moet komen aan het duale onderwijs, dan zou men het bijvoorbeeld ook kunnen besteden aan verbetering van de institutionele structuur rond dit type onderwijs. Maar wij hebben in dit onderzoek niet nagegaan of een dergelijke alternatieve besteding effectief zou zijn. Hierbij moet worden bedacht dat er rond die institutionele structuur al vele initiatieven gaande zijn, waardoor ook hier kans op een hoge deadweight bestaat.

Rapport: Arie Gelderblom, Jaap de Koning en Olivier Tanis: Evaluatie Afdrachtvermindering Onderwijs van de WVA.

Contactpersoon: Arie Gelderblom

Evaluatie van projecten ter verbetering van de kwaliteit van bestuur en beleid



► De nieuwe EU-landen krijgen via de Structuurfondsen de beschikking over aanzienlijke middelen voor sociale en economische ontwikkeling. Maar vaak ontbreekt de bestuurlijke infrastructuur en de kennis om deze middelen goed te benutten. Men heeft moeite om goede projectvoorstellen te maken. Maar ook het management en de uitvoering van projecten stuit op problemen door een gebrek aan staf met de vereiste kennis en vaardigheden. Verder blijven de resultaten vaak niet behouden na afloop van het project.

De Europese Commissie zal daarom aan toekomstige programma's de eis stellen dat deze projecten componenten bevatten die tot doel hebben de kwaliteit van overheidsdiensten en andere (deels buiten de overheid gelocaliseerde) organisaties die bij de opzet

en uitvoering betrokken zijn, alsmede de medewerkers van die organisaties, te verbeteren. Hiervoor wordt wel de term 'capacity building' gebruikt. Voor de Commissie is van belang dat zij aanwijzingen kan geven voor dergelijke projecten en de resultaten ervan kan beoordelen. Het project had dan ook tot doel hiervoor instrumenten te ontwikkelen. Hiertoe is allereerst een inventarisatie van de bestaande literatuur gemaakt. Vervolgens is een evaluatiemethodiek opgesteld voor projecten op het gebied van capacity building. En ten slotte zijn elf recent uitgevoerde projecten op het gebied van capacity building geëvalueerd op basis van bestaande documentatie en interviews. Een aantal van deze projecten maakte onderdeel uit van door de Europese Commissie medegefinancierde structuurprogramma's voor Oost-Europese landen. We geven hier twee van de belangrijkste conclusies uit het rapport weer.

Eén van de conclusies is dat de kans dat een capacity building project succesvol is aanmerkelijk wordt vergroot als voorafgaande aan zo'n project een beleidstheorie wordt opgesteld en als deze ook zoveel mogelijk vooraf gevalideerd wordt. Wat is het probleem in de maatschappij dat moet worden opgelost, welke oorzaken liggen ten grondslag aan het probleem en wat zijn mogelijke

Lees verder op pagina 4 ►

PUBLICATIES EN BOEKBIJDRAGEN

- ▶ Dalen, H.P. van, K. Henkens en D. Hershey (2006), Keuzevrijheid pensioen – Vloek voor de een, zegen voor de ander, Demos, jrg. 22 (1), blz. 1-4.
- ▶ Dalen H.P. van, and M. Reuser (2007), What Drives Donor Funding in Population Assistance Programs? Evidence from OECD Countries, Studies in Family Planning, te verschijnen
- ▶ Dijkgraaf, E. en R.H.J.M. Gradus (2007), Niet bij financiële prikkels alleen, ESB, 20 april, 246-248
- ▶ Dijkgraaf, E. en R.H.J.M. Gradus (2007), Institutional Developments in the Dutch Waste Collection Market, Environment and Planning C, te verschijnen
- ▶ Dijkgraaf E, Gradus R H J M (2006), Collusion in the Dutch waste market, Local Government Studies, te verschijnen
- ▶ Dijkgraaf, E. en R.H.J.M. Gradus (2007), Fair competition in the refuse collection market? Applied Economics Letters, te verschijnen
- ▶ Dijkgraaf, E. en R.H.J.M. Gradus (2007), Deregulating Sunday Shop Policies, De Economist, 155
- ▶ Janssen, M.C.W. and V. Karamychev (2007), Selection Effects in Auctions for Monopoly Rights, Journal of Economic Theory, te verschijnen
- ▶ Janssen, M.C.W. en E. Mendys-Kamphorst (2007), Evolution of Market Shares with Heterogeneous Network Externalities and Repeated Purchases, Journal of Evolutionary Economics, te verschijnen
- ▶ Janssen, M.C.W. en M.C. Non (2007), Advertising and Consumer Search in a Duopoly Model, International Journal of Industrial Organization, te verschijnen
- ▶ J. de Koning en A. Gelderblom (2007), ICT: The electronic highway to lifelong learning?, In: L. Lasnigg, H. Burzlaff, M.A. Davia Rodriguez en M. Lassen (eds.) Lifelong learning. Building bridges through transitional labour markets.
- ▶ J. de Koning (2007, red.), The Evaluation of Active Labour Market Policies: Measures, Public Private Partnerships and Benchmarking, Edward Elgar, Cheltenham.
- ▶ Varkevisser, M. en S.A. van der Geest (2007), Why do patients bypass the nearest hospital? An empirical analysis for orthopaedic care and neurosurgery in the Netherlands, European Journal of Health Economics, te verschijnen
- ▶ Velladics, K., K. Henkens, and H.P. van Dalen (2006), Do Different Welfare States Engender Different Policy Preferences? Opinions on Pension Reforms in Eastern and Western Europe, Ageing & Society, 26: 475-495
- ▶ Varkevisser, M., S.A. van der Geest, E. Maasland en E. Schut (2007) 'Opleiden medisch specialisten moet transparanter' Economisch Statistische Berichten, 4511, 308-310 ◀

CONGRESBIJDRAGEN

- ▶ **15 december 2006:** E. Dijkgraaf, Efficiency in de watersector, Universiteit van Tilburg
- ▶ **10 januari 2007:** M. Varkevisser, Marktafbakening van ziekenhuizen: Een kritische beschouwing van nieuwe benaderingen en hun toepasbaarheid op de Nederlandse markt, NMa/NZa Workshop Market Definition in Health Care, Den Haag
- ▶ **19 maart 2007:** E. Dijkgraaf, Ervaringen uit de Nederlandse watersector, SERV, Brussel
- ▶ **11 april 2007:** E. Dijkgraaf, Waarde van de ondergrond, SKB jaarcongres, Driebergen
- ▶ **15 mei 2007:** A. Gelderblom, Alarmfase rood? Landelijke bijeenkomst te Ede t.b.v. Ministerie van SZW en Ministerie van OCenW.
- ▶ **23 mei 2007:** J. de Koning, Wat bepaalt succes van allochtonen op de arbeidsmarkt?, NPO-congres over allochtonen op de arbeidsmarkt.

EVENEMENTEN (ECRI)

- ▶ **30 november 2006:** Congres "Consumer choice in de zorg: de juiste keuze?" in samenwerking met Vlaams-Nederlandse Vereniging voor Gezondheidseconomie (VGE), Erasmus Center for Health Economics & Business (ECHEB) ◀

Bodem

▶ Bij grondwater denken we vooral aan problemen. Vernatting, verdroging en grondwaterverontreiniging om er maar eens een paar te noemen. Grondwater kan echter, zo blijkt uit onderzoek van SEOR, een grote bijdrage leveren aan een duurzame samenleving. Dit kan alleen als het gebruik van grondwater vroegtijdig wordt geïntegreerd in het ruimtelijk planproces en de overheid een actieve en integrale rol speelt.

Een case studie voor de gemeente Zwolle, in opdracht van TTE en gefinancierd met innovatie vouchers, laat zien dat grondwater gebruikt kan worden om de CO2 uitstoot te reduceren. Dit concept staat bekend onder de term koude warmte opslag (KWO) en is een techniek die al wordt toegepast bij grote kantoorgebouwen. Als de techniek onderdeel wordt van de energievoorziening kan voor Zwolle de CO2 uitstoot met 17% verminderen. De installatiekosten zijn in gemiddeld 10 jaar terugverdiend. Daarna levert het systeem Zwolle een financieel voordeel op van 171 miljoen euro door een lager energiegebruik. Vertaald naar een vergelijkbaar landelijk gebruik betekent dit een voordeel van 17 miljard euro.

De voorwaarden waaronder een dergelijk voordeel mogelijk wordt, zijn de integratie van het gebruik van grondwater in het ruimtelijk planproces en een actieve en integrale opstelling van de overheid. In de eerste plaats leidt planning tot aanzienlijke schaalvoordelen waardoor KWO rendabel wordt voor woningen, winkels en kleinere kantoren. In de tweede plaats levert combinatie van KWO met andere functies van grondwater grote voordelen op. Hierbij gaat het bijvoorbeeld om de gelijktijdige aanpak van verontreinigd grondwater en koppeling aan het drainagesysteem. Ook kan grondwater gebruikt worden om de aanpak van bovengrondse problemen, zoals herstructurering van landelijk gebied, te financieren.

Het onderzoek leidt dan ook tot de conclusie dat grondwater ingezet kan worden voor tal van functies die een grotere bijdrage leveren aan een duurzame samenleving als ze op elkaar afgestemd worden. Die afstemming ontbreekt momenteel doordat het beleid sectoraal is ingericht. Elke functie van grondwater heeft haar eigen beleidskader waardoor de verschillende functies elkaar belemmeren. Op ambtelijk niveau ontbreken daardoor de middelen om een integrale aanpak mogelijk te maken. Bestuurders zullen hun verantwoordelijkheid moeten nemen door niet langer te denken vanuit één bepaalde functie van

grondwater. Als duurzaam beleid centraal komt te staan, wordt een integrale afweging mogelijk die winst oplevert voor people, planet en profit. De functies van grondwater belemmeren elkaar dan niet langer, maar versterken elkaar.

Contactpersoon: *Elbert Dijkgraaf*

▶ *Vervolg van pagina 3*

instrumenten om het probleem aan te pakken? Hoewel het voor de hand ligt dat hierover vooraf wordt nagedacht blijkt daar in de geëvalueerde projecten nauwelijks sprake van te zijn.

Een andere conclusie is dat de effecten van de capacity building activiteiten vrijwel nooit serieus worden geëvalueerd, terwijl dit vaak wel mogelijk is. Zo bestaat capacity building vaak voor een belangrijk deel uit scholing. Mits goed opgezet, kan evaluatieonderzoek een betrouwbaar beeld geven van de effecten van training op de prestaties van de geschoolden en de organisaties waar deze werken.

Het rapport beveelt de Commissie aan de financiering van projecten afhankelijk te stellen van onder andere de kwaliteit van de onderbouwing en de voorgenomen evaluatieactiviteiten. Tegelijkertijd wordt gesteld dat de nieuwe EU-landen hierbij hulp nodig zullen hebben.

Onderzoeksrapport: Jaap de Koning, Katja Korolkova, Emiel Maasland en Peter van Nes, Evaluation of the ESF support to capacity building, SEOR, Rotterdam, 2006
Contactpersoon: *Jaap de Koning*

COLOFON

De SEOR nieuwsbrief verschijnt in een oplage van 750 exemplaren en wordt gratis gestuurd naar relaties van SEOR.

EINDREDACTIE:
Prof. Dr. Jaap de Koning
Dr. Elbert Dijkgraaf

REDACTIEADRES:
SEOR B.V.
Postbus 1738
3000 DR Rotterdam
Tel. +31 (0)10 408 2220
Fax +31 (0)10 408 9650
E-mail: seor-seer@few.eur.nl
Website: www.seor.nl

SEOR B.V. en haar redactie hebben deze nieuwsbrief zorgvuldig samengesteld en gemaakt. Desondanks is het algemeen informeren medium van tijdelijke aard en kunnen aan de inhoud geen rechten worden ontleend en wordt iedere aansprakelijkheid uitgesloten.